

Nová úprava daně z obratu.

Dr. Lad. Vašíček.

Zrušení celní hranice mezi Protektorátem Čechy a Morava a Velkoněmeckou říší musilo mít s hlediska hospodářského nezbytně nutný následek přizpůsobení předpisů o nepřímých (spotřebních) daní a daní z obratu obdobným předpisům říšským. Toto přizpůsobení musilo nastati proto, že by jinak výrobky v celně jednotném území byly různě zatíženy těmito daněmi, což by značně ztěžovalo soutěž soukromých podnikatelů. Za předpokladu stejných výrobních podmínek byly by výrobky zatížené vyššími spotřebními daněmi méně schopny soutěže s ostatními výrobky, aniž by k tomu k tomu byl nějaký zvláštní důvod.

U nepřímých daní bylo provedeno přizpůsobení tím, že od 1. října 1940 byly dosavade platné zákony na území Protektorátu, jednající o nepřímých daních zrušeny (§ 4 nařízení o clech, spotřebních daních a monopolech v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 16. září 1940, říš. zák. I, str. 1.238) a nahrazeny zákony, platnými na území Říše (§ 3 cit. nařízení). Tím po stránce formální a materiální nabyly v Protektorátě platnosti říšské zákony o nepřímých (spotřebních) daních. Správu těchto daní na území Protektorátu obstarávají jednak úřady říšské finanční správy (a to na hranicích Protektorátu oproti cizině), jednak z příkazu Říše protektorátní úřady uvnitř Protektorátu (§ 2 nařízení o vybudování správy cel, spotřebních daní a monopolů v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 16. září 1940, říš. zák. I, str. 1.240).

Jiným způsobem bylo provedeno přizpůsobení daně z obratu. Poněvadž správa daně z obratu byla dosud svěřena berním správám (nikoliv okresním finančním ředitelstvím), bylo třeba, měla-li jim býti ponechána, přizpůsobiti materiálněprávní předpisy o dani z obratu. To se také stalo vydáním dvou vládních nařízení ze dne 25. září 1940 č. 314 a 315 Sb. na základě ústavního zákona zmocňovacího. Obsahem těchto nařízení budeme se poněkud podrobněji zabývat. Vl. nařízení č. 314 budeme v dalším označovati jako základní nařízení, vl. nařízení č. 315 jako nařízení.

Především sluší si všimnouti poměru obou vládních nařízení navzájem. Základní nařízení upravuje materii, kterou dříve upravoval zákon, nařízení je obsahem v podstatě prováděcím nařízením. Poněvadž obě nařízení jsou vydána na základě zákona zmocňovacího,

mají vlastně obě platnost zákona. Jsou tedy stejné normativní hodnoty a bude-li v nařízení č. 315 něco odchylně stanoveno, nežli jak stanoví základní nařízení, neb překročeny meze, jež mu dává základní nařízení, bude platiti to, co stanoví nařízení podle zásady: *lex posterior derogat legi priori*. Bude se proto v konkrétním případě vymykati z kognice nejvyššího správního soudu otázka, zda nařízení (zastupující prováděcí nařízení) odporuje prvému nařízení — základnímu (zastupujícímu zákon).

Pokud jde o obsah těchto nařízení, třeba konstatovati, že proti dosavadní úpravě přinášejí změny jak po stránce materiálněprávní, tak po stránce formálněprávní. Při této příležitosti nutno říci, že materiálněprávní předpisy jsou přizpůsobeny říšskému zákonu o dani z obratu ze dne 16. října 1934, říš. zák. I, str. 942 a prov. ustanovení k tomuto zákonu ze dne 23. prosince 1938, říš. zák. I, str. 1935, kdežto formálněprávní zákonu o přímých daních, pokud ovšem nebyly převzaty dosavadní předpisy zákona o dani z obratu.

Důležitější změny vůči dosud platnému právu, můžeme shrnouti do tří skupin:

- A) zánik některých dosavadních ustanovení,
- B) materiálněprávní změny,
- C) formálněprávní změny.

A) *Zánik dosavadních ustanovení.*

V důsledku přizpůsobení říšskému zákonu o dani z obratu nastal

1.) zánik všech paušálů a zrušena ustanovení, která umožňovala paušalovati daň z obratu (§ 19, odst. 8 zák. o dani z obratu). Říšsko-německá ustanovení totiž neznají paušalování této daně; pouze paušál daně z obratu u drobných zemědělců za rok 1939 platí v důsledku výslovného ustanovení (§ 32, odst. 4 zákl. nař.) i za rok 1940;

2.) zánik daně přepychové, poněvadž tato daň není v říšsko-německém právu známa;

3.) zánik daně z obratu, která byla vybírána při dovozu zboží z ciziny (dosud i z území Velkoněmecké říše). Vybírání této daně odpadlo, ježto podle cit. nařízení o clech, spotřebních daních a monopolích vyhradila si Říše správu a vybírání t. zv. vyrovnávací daně z obratu (*Umsatzausgleichsteuer*), neboť tato je připjata na celní řízení a bude také spravována výlučně orgány říšskoněmecké celní správy;

4.) zánik povinnosti podnikatelů trpěti srážení daně z obratu při některých státních dodávkách.

B) *Materiálněprávní změny.*

1.) Především byl nově vymezen předmět daně a to v určitém směru šířeji, v jiném úžeji. Dani totiž podléhají nejen úplatné dodávky a výkony, nýbrž všechna úplatná plnění (dodávky a jiná plnění). Obmezení nastalo v tom, že tato plnění musí prováděti podnikatel v rámci svého podniku. Do rámce podniku třeba zahrnouti

dodávky a jiná plnění, jejichž provádění je vlastním účelem činnosti podnikatelovy a dále které jeho podnikání ssebou přináší. Nepatří sem dodávky a jiná plnění prováděná v jeho soukromém životě, jakož i takové, které nespadají v jeho obor a jsou vzhledem k povaze jeho podniku příležitostné. Podle dřívějšího práva dostačilo, že byly prováděny samostatně činnosti třeba i nepodnikatelem neb podnikatelem mimo rámec jeho činnosti. Prakticky to znamená, že prodá-li soukromník zařízení bytu, nepodléhá tato úplata dani z obratu stejně tak, jako když takové zařízení prodá lékař, který je jinak podnikatelem; dříve tyto dodávky dani z obratu v obou případech podléhaly. Předmětem zdanitelných dodávek mohou nyní býti všechny věci movité i nemovité (§ 2 zák. nař.), poskytuje-li se odběrateli neb z jeho příkazu někomu třetímu moc nakládati jimi vlastním jménem. Dlužno ovšem podotknouti, že dodávky a pronájem nemovitosti a práv, jež jsou předmětem zápisu do veřejných knih o věcech nemovitých, jsou od daně osvobozeny v důsledku výslovného ustanovení § 4 č. 10 zák. nař. Pronájmy jiných věcí než nemovitých, dříve označené jako dodávky jsou dle nového práva podrobeny dani jako jiná plnění. Toto rozlišení má ten důležitý význam, že určitá osvobození platí jen pro dodávky určitých předmětů, nikoliv však pro jiná plnění.

Dani podléhají jen tuzemské dodávky a jiná plnění, K tomu třeba poznamenati, že dle čl. 1, odst. 1 nař. je tuzemským území Říše (území Velkoněmecké říše čítajíc v to Protektorát Čechy a Morava) s výjimkou celních výluk. To má za následek, že dodávky a jiná plnění, prováděné do území Říše nejsou dodávkami vývozními, osvobozenými od daně (§ 4 č. 3 zák. nař.), nýbrž tuzemskými, podléhajícími dani z obratu. Podrobeny budou zdejší dani i dodávky na území Říše mimo Protektorát, půjde-li o dodávky závodu, jsoícího na území Říše, avšak vrchní vedení podniku je na území Protektorátu (čl. 59 nař.). O tom bude řeč v dalším.

2.) Osvobození určitých dodávek a plnění jsou zrušena, nově zavedena neb upravena. Z dřívějších osvobození zanikají na př. osvobození státních dodávek, dodávek monopolních předmětů, dodávek při t. zv. lomeném vývozu, dodávek drahých kovů a j. Nově zavedena jsou na př. osvobození dodávek některých předmětů ve velkém, dodávky a pronájmy a propachtování nemovitostí a práv, jež se zapisují do veřejných knih, hromadná doprava osob autobusy, dodávky a výkony slepců a ústavů slepců a j.

3.) Nová úprava týká se dále subjektu daně (poplatníka) a jednotky zdanění (podniku). Subjektem daně (poplatníkem) je podnikatel (§ 5 zák. nař.) a tím je ten, kdo samostatně vykonává činnost živnostenskou neb povolání (§ 6, odst. 1 zák. nař.). Zásadní rozdíl od dřívějšího práva spočívá v tom, že subjektem daně není nepodnikatel. Podnikatelem dle nového práva nejsou fyzické osoby, jež jsou do podniku včleněny tak, že jsou povinny se řídit příkazy podnikatele (hlavně ve služebním poměru) a společnosti organicky závislé t. j. právnické osoby, podřízené vůli podnikatele tak, že nemají vlast-

ní vůle. Tato skutečnost je dána, když právnická osoba je finančně, hospodářsky a organizačně včleněna do podniku podnikatele (čl. 36 nař.). Faktické ovládnutí nepodnikatelem nemůže založiti organickou závislost, ježto tato je dle výslovného znění nařízení možná jen v poměru k podnikateli.

Toto ustanovení má význam pro nezdanitelnost dodávek a jiných plnění takové společnosti vůči podnikateli ji ovládajícímu. Tyto dodávky a plnění nepodléhají dani, ježto nebyly provedeny podnikatelem. Provádí-li je společnost pro druhé osoby, podléhá dani podnikatel, společnost ovládající jako by šlo o jeho vlastní obraty.

Jednotkou zdanění je podnik t. j. veškeré obraty v něm docílené podléhají v souhrnu dani (§ 15 zákl. nař.). Podnikem je veškerá činnost neb povolání podnikatelovo. Je tedy tento pojem charakterisován veškerou trvalou činností podnikatelovou, směřující k dosažení úplat (příjmu). Při tom se nehledí na to, zda činnost, kterou podnikatel provozuje, spolu hospodářsky souvisí či nikoliv. Jediným podnikem — ve smyslu ustanovení o dani z obratu — je činnost notáře, který vedle notářství provozuje lesní hospodářství a kamenolom. Pojem podniku je podle nového práva vázán jen na osobu podnikatele, který může míti ve smyslu těchto předpisů jediný podnik. Ve vědě rozumí se pojmem podnik hospodářská jednotka, sledující určitý hospodářský účel.

Dřívější právo znalo jen pojem závod t. j. technickou jednotku, která mohla v sobě zahrnouti buď celý podnik neb jeho jistý oddíl. Jednotkou zdanění byla provozovna t. j. trvalé neb dočasné zařízení, sloužící provozování podniku. Byl tedy dosud zdaněn podnikatel tolikrát daní z obratu, kolik měl provozoven a to z obratů v každé jednotlivé provozovně docílených, pokud ovšem nebylo mu povoleno jednotné zdanění všech provozoven u jedné berní správy. Podle nynější úpravy bude podnikatel zdaněn jen jednou z celkového obratu podniku (t. j. všech provozoven) a to u té berní správy, v jejímž obvodu je ústředí obchodního vedení podniku.

Nastanou případy, že berní správa na území Protektorátu bude zdaňovati všechny zdanitelné dodávky a jiná plnění, jež provedl pobočný závod (neb organicky závislá společnost) nalézající se na území Říše mimo Protektorát, ovšem za předpokladu, že ústředí obchodního vedení podniku, k němuž závod (společnost) patří, bude v obvodu této protektorátní berní správy. Použije se zdejších předpisů na dodávky a jiná plnění, provedená na území, v němž tyto předpisy jinak neplatí (§ 33, odst. 1 zákl. nař.). Naopak zase nebudou podléhati zdejšímu zdanění dodávky a jiná plnění, jež na území Protektorátu provede pobočný závod (organicky závislá společnost), jehož ústředí vrchního obchodního vedení leží na území Říše mimo Protektorát.

4.) Základem daně je stejně jako dříve přijatá úplata t. j. vše, co musil příjemce dodávky neb jiného plnění vynaložiti, aby tohoto nabyl. Odpočitatelné položky jsou v podstatě shodné s dřívějšími. Podle výslovného znění nepatří k úplatě průběžné položky t. j. část-

ky, které podnikatel přijímá a vydává jménem a na účet jiného. Daň z obratu zaúčtovaná v ceně prodaného zboží neb ceně jiného plnění nemůže býti ze základu vyloučena, nýbrž tvoří součást úplaty. Daň nesmí býti zvlášť účtována jako se dělo dosud.

5.) Podstatný rozdíl oproti dřívějšímu stavu byl proveden ve výši sazeb. Základní sazbou je nyní sazba 2⁰/₀ a je prosta všeobecné i zvláštní přírážky. Snížená sazba 1⁰/₀ platí jednak u zemědělských a lesních produktů, pokud je dodává sám výrobce, jednak u jistých zemědělských produktů a jejich zpracování (na př. mouka, obilí, pekařské výrobky a j.). Dodávky ve velkém podléhají sazbě 1/2⁰/₀ za splnění jistých předpokladů. Pojem dodávky ve velkém je vymezen těmito znaky: jde o dodávku z podnikatele na podnikatele a to za účelem použití předmětu v podniku nabývajícím podnikatele (čl. 7 nař.) nebo jde o dodávku Říši, Protektorátu neb jiným veřejným korporacím. Též snížené sazbě (1/2⁰/₀) podléhá zcizení podniku v celku neb zvlášť vedeného závodu, pokud ovšem nejde o dodávku osvozenou (čl. 12, odst. 1 a 4 nař.). Sazba daně se zvyšuje na 2 1/2⁰/₀ u podnikatelů, dodávajících v drobném, jejichž celkový obrat v posledním předcházejícím roce přesáhl 10 milionů korun. Základem daně je pak buď veškerý obrat, dosáhl-li obrat v drobném v předcházejícím roce více než 75⁰/₀ celkového obratu, nebo obrat z dodávek v drobném nečinil-li tento obrat více než 75⁰/₀ celkového obratu a v předchozím roce přesáhl obrat v drobném 100.000 K. V tomto případě podléhají zvýšené sazbě všechny dodávky a jiná plnění bez ohledu na jejich normálně nižší sazbu (na př. mouka).

Zvláštní sazbu t. zv. dodatkovou zavádí § 7 zákl. nař. a čl. 38 a 39 nař. u podniků vícestupňových za účelem odstranění nerovnoměrného zatížení podniku o jednom a více stupních. Zatím byla dodatková daň zavedena jen v oboru průmyslu textilního. Tím se má vyrovnat daňové zatížení podniků o jednom stupni (t. j. podniku, který má na př. jen přádelnu neb tkalcovnu neb konfekci), u nichž podléhá dani každá dodávka, vůči podnikům vícestupňovým (t. j. podnikům, které mají na př. přádelnu, tkalcovnu a konfekci zároveň), poněvadž u těchto přechod zboží z jednotlivých závodů dani nepodléhá, neboť nejde o dodávku neb plnění mezi různými subjekty.

C) Formálněprávní změny.

Formálněprávní předpisy byly jednak ponechány jako v dřívějším právu jen s pouhou slovní změnou, vyplývající z nové úpravy materiálních předpisů, jednak byla vytvořena ustanovení odchylná od dosavadní úpravy a konečně vznikly změny v důsledku přízpůsobení zákonu o přímých daních.

1.) Do první skupiny možno zařaditi ustanovení, týkající se vzniku daňové povinnosti a nároku státu na daň (§ 11), ručení (§ 8), ohlašovací povinnosti (§ 14), přiznání (§ 17), stanovení základu (§ 19), vrácení úplat (§ 18), daňové kontroly (§ 16), součinnosti třetích osob (§ 30), vymáhání a zajištění daně (§ 23), trestních usta-

novení (§§ 24—28), promlčení (§ 29) a podpůrnosti ustanovení zákona o přímých daních (§ 31). Pokud v jednotlivých těchto ustanoveních nastaly slovní odchylky (ať už byly určité věty vypuštěny neb upravena slova), stalo se tak proto, že byly přizpůsobeny novému znění textu materiálních ustanovení. Tak na př. byla vypuštěna ustanovení, která dříve pojednávala o zdanění, ručení, vzniku povinnosti, nároku na daň a pod. při dodávkách nepodnikatelů. Slovní změny nastaly na př. proto, že předmět daně (dodávky, plnění), tuzemsko, podnikatel, jednotka zdanění (podnik) byly nově definovány.

2.) Do druhé skupiny lze zařaditi v podstatě tato ustanovení:

a) Místní příslušnost. Poněvadž daň z obratu podle nového práva vyměřuje se z celkového obratu, docíleného podnikatelem v podniku, tedy ze všech provozoven jsoucích na území Říše, bylo nutno znova vymeziti příslušnost vyměřovacího úřadu. Podle čl. 59 nař. bude vyměření prováděti vyměřovací úřad (berní správa), z jehož obvodu (nestačí v jehož obvodu), podnikatel podnik provozuje. Má-li více závodů, je příslušný úřad, v jehož obvodu leží ústředí vrchního obchodního vedení. Pouze u příslušníků svobodných povolání (lékařů, advokátů a pod.) je rozhodným bydliště. Tento úřad je příslušný k rozhodnutí o daňové povinnosti, k vyměření daně a k vydání platebního rozkazu. Zákl. nařízení ani nařízení nemají obdobného ustanovení o lhůtě, do kdy má býti platební rozkaz dodán, jako zákon o přímých daních (§ 328, odst. 2). Lze domnívati se, že taková lhůta u daně z obratu neplatí. Podle § 31 zákl. nař. platí obdobně ustanovení zákona o přímých daních v případech tímto nařízením neupravených. Zákl. nařízení však stanoví, že příslušný úřad vydá poplatníkovi platební rozkaz. Je tedy otázka vydání platebního rozkazu tímto nařízením upravena. Kdyby bylo bývalo úmyslem zákonodárce, aby i v tomto případě platilo ustanovení o lhůtě, ve které rozkaz má býti vydán, jako v zákonu o přímých daních, vyjádřil by svou vůli jasněji a zřetelněji jako to učinil v případě ustanovení § 21, odst. 4 zákl. nař. u odvolání.

b) Vyměřovací období zůstalo zpravidla jednorozční jako dříve. Toto vyměřovací období bylo dříve obligatorně sníženo na dobu jednoho měsíce, šlo-li o dodávky a výkony osob, které v tuzemsku meškaly jen přechodně a neměly zde provozovny. Toto ustanovení zákl. nařízení nepřevzalo, nýbrž dalo vyměřovacímu úřadu právo naříditi, aby se daň vyměřovala za kratší období než kalendářní rok. Vyměřovací úřad není ve svém právu ani zákl. nařízením ani nařízením vůbec vázán, takže může kdykoliv naříditi kratší vyměřovací období v jednotlivých případech. Z textu tohoto ustanovení lze usouditi, že však tím není dáno vyměřovacímu právo použití tohoto zmocnění všeobecně, nýbrž jen v konkrétních případech.

c) Významnou odchylkou nové úpravy je, že byla podstatně zkrácena splatnost běžných splátek. Podnikatelé jsou povinni platiti běžnou daň do 10. dne po uplynutí měsíce neb čtvrtletí a to ze základu přijatých úplat neb účtovaných cen za toto období. Za každý uplynulý měsíc mají daň odvésti podnikatelé, jejichž celkový obrat

v posledním předcházejícím roce přesáhl 500.000 K, ostatní za čtvrtletí. Tím je zkrácena jednak lhůta pro odvádění splátek se 6 neděl na 10 dnů, jednak byly zavedeny pro podnikatele s větším obratem nové měsíční splátkové lhůty místo čtvrtletních.

d) Úplně nově je upravena náhrada daně z obratu. V novém právu se rozeznávají dva druhy náhrad: náhrada vývozcům-obchodníkům a náhrada při vývozu. Nařízení v čl. 60 až 70 pojednává o předpokladech, základu pro vyměření náhrady, způsobu vypočítání náhrady a uplatnění nároku na náhradu. Nárok uplatňuje se žádostí, která musí být podána v propadné lhůtě 6 měsíců po uplynutí čtvrtletí neb měsíce, v nichž byly provedeny vývozní dodávky a to co do všech těchto dodávek. Zmeškání lhůty má za následek ztrátu nároku a může být sanováno jen za podmínek obnovy řízení [§ 256 a) zák. o př. d.].

3.) Do třetí skupiny jsme zahrnuli ustanovení, která byla způsobena zákonem o přímých daních.

a) Lhůty k podání příznání, odpovědí na výzvy a průkazu určitých skutečností byly stanoveny shodně jako u přímých daních. Příznání bude tedy nutno podati do 14. února po uplynutí roku. Poplatník však už nemá práva, aby za včasné bylo pokládáno příznání, podané ve 14 dnech po uplynutí této lhůty, jako tomu bylo až dosud. Stanoví-li úřad lhůtu, pak má být nejmeně 15denní (§ 19, odst. 2 zákl. nař.).

b) Obdobně jako v zákonu o přímých daních (§ 269, odst. 2) jsou v nařízeních stanoveny výše splátek, jež lze exekučně vymáhati, nebyly-li včas zaplacený daňové splátky dle § 20, odst. 1 zákl. nař. Výše prozatímních splátek odpovídá příslušné části posledního předpisu, známého poplatníkovi 1. ledna kalendářního roku, jde-li o nového poplatníka, stanoví výši vyměřovací úřad. Dosavadní zákon takového ustanovení neměl.

Místo úroků z prodlení platí daňový dlužník poplatek z prodlení. Vznikl-li poplatníkovi přeplatek na dani (§ 21, odst. 5 zákl. nař.), má za určitých předpokladů nárok na příznání dopropisu. Nová ustanovení o poplatku z prodlení, o přeplatku a dopropisu jsou převzata ze zákona o přímých daních.

c) Ustanovení o odvolání, o příslušnosti k rozhodování o odvolání, jakož i o působnosti odvolacích stolic platí jako u přímých daní. Bude tedy i u daně z obratu platiti ustanovení, že odvolání má být vyřízeno do jednoho roku po podání (ve složitém případě do dvou let, ale poplatník musil být o tom uvědomen do jednoho roku po podání); jinak se má za to, že odvolání je plně vyhověno. O odvolání rozhoduje s konečnou platností finanční úřad II. stolice s výjimkou případů, kdy o odvolání podle podpůrně platných ustanovení (§ 31) rozhoduje úřad jiný. Podle podůrně platících ustanovení zákona o přímých daních (§ 330, odst. 7) může o odvolání rozhodnouti i berní správa, pokud má za to, že se má odvolání vyhověti a pokud základ nepřesahuje částku, již stanoví vládní nařízení. Takovou částku nová nařízení u daně z obratu nestanoví, ale bude lze použiti vyn.

min. fin. ze dne 26. července 1928 č. j. 28.415/28, jímž se přiznává berním správám právo rozhodnouti o odvolání u daně z obratu, nepřesahuje-li předpis této daně částku 2.000 K a má-li se odvolání plně vyhověti.

Nakonec sluší se ještě zmíniti o ustanoveních závěrečných a přechodných. Vládní nařízení nabyla platnosti (účinnosti) dnem 1. října 1940. V těchto ustanoveních (§ 33) je upraven místní a časový střet norem o dani z obratu a soukromoprávní následky, jež se projeví na časové hranici platnosti nových předpisů.

Pokud jde místní střet těchto norem, byla již o něm řeč vprůdu; nová ustanovení platí totiž i pro obraty, provedené na území Říše mimo Protektorát, je-li k vyměření příslušným zdejší (protektorátní) úřad. Naopak nelze použití těchto ustanovení, i když jde o obraty, provedené na území Protektorátu, avšak podnikatele, o jehož obrat jde, zdaňuje říšskoněmecký úřad (Finanzamt).

Otázka časového střetu norem je řešena v tom smyslu, že pro daň před 1. říjnem 1940 neb pro trestný čin má se použití ustanovení v rozhodné době platných. Rozhodnou dobou pro daň je doba vzniku daňové povinnosti, pro trestný čin doba spáchání činu (neb doba, kdy nastalo opomenutí). V důsledku toho bude zdejšímu podnikateli vyměřena daň z obratu za rok 1940 jednak za použití dosavadních ustanovení, pokud jde o obrat, jehož daňová povinnost vznikla před 1. říjnem 1940, jednak za použití nových ustanovení u obratů, jejichž daňová povinnost vznikla po 1. říjnu 1940. Nastanou případy, že určité dodávky, provedené před 1. říjnem 1940 budou osvobozené, avšak tytéž dodávky, provedené po tomto datu budou dani podrobeny. Ovšem může nastati i opačný případ.

Dále jsou upraveny soukromoprávní poměry v případech, kdy smlouva o dodávkách neb plnění byla uzavřena před 1. říjnem, kdy strany počítaly s určitým zatížením daně z obratu, avšak provedena byla po tomto datu. Mohou nastat zásadně dva případy: podle nové úpravy provedená dodávka neb plnění podléhá nižší sazbě neb je od daně osvobozeno či opačně dřívější osvobození bylo zrušeno neb sazba daně zvýšena. V prvním případě je podnikatel povinen snížit úplatu o rozdíl v dani či o celou daň, v druhém případě může žádati nahrazení rozdílu v dani neb celou daň. Jestliže poplatník již vyšší daň finanční správě zaplatil, ač daňová povinnost vznikla po 1. říjnu, je oprávněn žádati, — podléhá-li tato dodávka neb jiné plnění nižší sazbě či je od daně osvobozeno — aby mu daňový rozdíl neb celá daň byla vrácena.

Těmito nařízeními byla daň z obratu přizpůsobena po stránce materiální říšskoněmeckému právu; v důsledku toho budou výrobky, vyrobené neb dovezené na území Říše i Protektorátu zatíženy stejnoměrně daní z obratu. Tím bylo vyhověno tomuto logickému požadavku (stejnomořnému zatížení) hospodářství, sloučeného v jedno celní území a tím jsou dány předpoklady pro zdravou soutěž s hlediska zatížení veřejnými financemi.